

Tvättligan

fixar tvätten i en gammal fyllecell

Man stoppar in tvätten i två maskiner samtidigt. Tar fram tvättmedlet och mäter upp. Fyller på mjukmedel och startar maskinen. Det går undan för Leif Eriksson på Tvättligans Björnservice i Täby.

TEXT: CHRISTINA SANDOVIST FOTO: BIRGITTA RYDBECK

Maskinparken i Tvättligans Björnservice står i kom munhusets kallare i det som en gång var Täbys första fyllecell. Där fixar fem personer tvätten åt ett hundratal kunder i kommunen. Utrymmet och utrustningen är minimal. Två vanliga hushållstvättmaskiner och två torktumlare. En strykbräda samsas med en mangel i ett litet rum, i ett annat pytterum står ytterligare en strykbräda och under trappan har datorn, centralen i verksamheten, klämts in. Men de som arbetar här trivs, trots att det är trångt. Sara Nordstrand har jobbat på tvätteriet måndag till fredag i mer än två år. -Jag vill helst jobba varje dag. Också på lördagar och söndagar, säger hon. Tidigare jobbade hon på ett cafe, men det här är bättre. Inte så stressigt. Det passar henne.

Många av kunderna är pensionärer, som tycker att det är jättebra service att få tvätten hämtad och lämnad."

Clary och Leif drar lakan. Tvättigan tvättar bland annat åt pensionärer, restaurangen och golfklubben.

Tvätteriet ar en del av dagcenterverksamheten och har funnits länge. Men 1999 startade ett projekt med datorstöd som gör att Sara, Leif och Eva, som är sjukledig vid vårt besök, klarar av att både tvätta och sköta kontorsarbetet själva med hjälp av två handledare. Två dagar i veckan kör de ut (och hämtar tvätt hos de kunder som inte lämnar och hämtar själva.

Alla uppgifter om kunderna finns samlade i datorn. När tvätten har kommit in skriver Sara ut ett inlämningskvitto med uppgifter om kunden, när tvätten har kommit och när och om den ska köras ut. Sedan sorteras den efter tvättanvisningarna och läggs i olika färgade korgar. Motsvarande färg är angiven på tvättmaskiner (och tumlare för att allt ska bli rätt.

Kvittot följer tvätten tills den lämnar tvätteriet. Oftast får kunderna vänta en vecka, men den som har bråttom kan få leverans efter två dagar.

Sara sätter sig vant ner vid datorn för att demonstrera programmet. Hon skriver ut ett kund-kvitto på tvätten. På skärmen får hon upp kundförteckningen med förklarande pictogram.

Vissa kunder finns även på foto. Snabbt klickar hon sig fram till rätt kund. Tvätten vägs på en våg som är kopplad till datorn. Den har gången får det bli hushållstvätt och kunden

hämtar, så det blir ingen utkörningsavgift. Sara kan datorprogrammet och jobbar snabbt. Hon behöver inte ens sätta på högtalarna för att få talstöd. När hon är klar slinker Leif in på dator-platsen. Han ansvarar för närvarorapporterna som skickas till habiliteringskontoret. Var och en finns med på bild (och får ett kryss för närvaro, sjukfrånvaro eller ledighet. Även luncherna registreras, eftersom de dras av på lönen.

Men det är tvätten som är huvuduppgiften. Leif, Sara och veckans prao Katanna gör det mesta. De tvättar, tumlar, drar lakan, manglar, viker ihop tvätten (och lägger den i påsar.

- Stryker skjortor gör vi inte. Det får chefen göra, säger Sara med en blick på handledaren Clary Sundberg.

- Nej, men ni knäpper knappar och viker ihop dem snyggt, svarar Clary och Sara ser nöjd ut.

Arbetet i tvätteriet är meningsfullt för dem som jobbar där, förklarar Clary.

- De har vuxit som människor. De pratar mer. De vågar svara på frågor och de är tuffare, för de vet att de kan.

Även kunderna är nöjda. Inte bara restaurangen och golfklubben. Många av kunderna är pensionarer, som tycker att det är jättebra service att få tvätten hämtad och lämnad.

De två projekten dokumenterades med en rapport och en film. När filmen visades såg personalen hur enormt duktig Leif är på att tvätta.

- Förr brukade han alltid ringa oss hemifrån och fråga hur han skulle göra. Men det behöver han inte längre, säger Clary.

Leif ser belåten ut där han står vid mangeln. Tvättiligans Björnservice jobbar vidare och knappar av sig. En filial har redan startat i en annan del av kommunen.

DATORSTOD OPPNAR ARBETSMARKNADEN FOR NYA CRUPPER

Tvättiligans Björnservice startade 1999 som en del av det tvååriga projektet Visita. Syftet var att pröva om visuella datorprogram kunde göra det möjligt för personer med kognitiva funktionshinder att sköta arbetsuppgifter som de tidigare inte hade klarat av.

Man utarbetade två nya datorprogram för administrativa uppgifter. Med närvaroprogrammet Alltid registreras närvaro, ledighet, sjukdom och avdrag för lunch. Programmet Tvätteriet strukturerar verksamheten vid Tvättiligans Björnservice.

För programmen behövs en vanlig pc, vanligt tangentbord och vanlig skärm. Pictogram och röststöd lotsar användaren i programmet, från det att man registrerar att man ska hämta tvätt hos en kund tills dess tvätten är levererad och betald.

Programmen har utvecklats av Susanne Barkvik på Flexénita AB och Handitek AB inom ramen för Hjälpmedelsinstitutets satsning IT i praktiken.

De fungerar bra för dem som arbetar på Tvättiligans Björnservice och Susanne Barkvik är mycket nöjd med resultatet.

- Verksamheten är utvecklande både för brukare och personal och lämnar utrymme för att utveckla andra delar av jobbet. Grundtanken är att brukarna ska bli jämställda, säger hon.

Projektrapporten finns på internet, www.itip.nu, flik kognitiva funktionshinder, och som trycksak med bifogad cd-rom med utförligare information om projektet.

På cd:n finns även redovisning i Daisyformat.

